

Úkoly dobrovolných hasičů na vesnicích při jednodenních i vícedenních povodních

Simona Pavelková

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav krizového řízení

akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Simona Pavelková**

Osobní číslo: **L11198**

Studijní program: **B3909 Procesní inženýrství**

Studijní obor: **Ovládání rizik**

Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Úkoly sboru dobrovolných hasičů na vesnicích při
jednodenních a vícedenních povodních.**

Zásady pro vypracování:

1. Vymezit cíl řešení bakalářské práce
2. Zpracovat literární rešerši v oblasti bakalářské práce
3. Obecně charakterizovat základní pojmy

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] KOHOUTEK, Tomáš a Ivo ČERMÁK. Psychologie katastrofické události. Vyd. 1. Praha: Academia, 2009, 362 s. ISBN 978-80-200-1816-8.

[2] KAVAN, Štěpán. Ochrana obyvatelstva I. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011, 109 s. ISBN 978-80-87472-06-4.

[3] ZEMAN, Miloš a Otakar J MIKA. Ochrana obyvatelstva. Vyd. 1. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta chemická, 2007, 116 s. ISBN 978-80-214-3449-3.

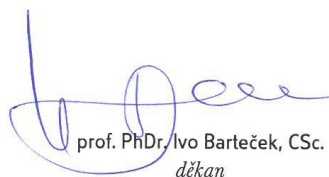
Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Jaromír Maňásek**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **21. února 2014**

Termín odevzdání bakalářské práce: **9. května 2014**

V Uherském Hradišti dne 21. února 2014

prof. PhDr. Ivo Barteček, CSc.
děkan

doc. PhDr. Ferdinand Mazal, CSc.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v archivu Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval/a samostatně a použitou literaturu jsem citoval/a. V případě publikace výsledků budu uveden/a jako spoluautor/ka
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti dne9.5.2014.....

.....
Pavlová
.....
podpis studenta/ky

ABSTRAKT

Bakalářská práce „Úkoly sboru dobrovolných hasičů na vesnicích při jednodenních i vícedenních povodních“ je zaměřena na problematiku a na základní úkoly sboru dobrovolných hasičů. Úvodní část se zabývá obecnou charakteristikou integrovaného záchranného systému a sboru dobrovolných hasičů. Praktická část je soustředěna na dílčí jednotky sboru dobrovolných hasičů v okrese Prostějov a na jejich pomoc při záchranných a likvidačních pracích při a po povodních.

Klíčová slova: Hasičský záchranný sbor České republiky, Sbor dobrovolných hasičů, Povodně

ABSTRACT

Bachelor's thesis „The tasks of volunteer firefighters in villages in one-day or multi-day flooding“ is focused on the issues and the principle tasks of the volunteer fire brigades. The introductory part deals with the general characteristics of the integrated rescue system and the volunteer firefighters bodies. The practical part is focused on the particular volunteer fire brigades in Prostějov district and on their help in the rescue and remediation processes during and after floods.

Keywords: Fire Rescue Brigade of the Czech Republic, Volunteer firefighters, Floods

Děkuji JUDr. Jaromíru Maňáskovi za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi poskytl při zpracování této bakalářské práce. Dále děkuji své rodině a přátelům za pomoc, pochopení a podporu.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY	11
1.1 VZNIK INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU	11
1.2 SLOŽKY INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU.....	11
1.3 ZÁKLADNÍ FUNKCE INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU.....	12
1.4 TELEFONICKÉ CENTRUM TÍŠŇOVÉHO VOLÁNÍ	13
2 SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ	15
2.1 VZNIK A HISTORIE SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ	15
2.2 ZŘIZOVÁNÍ JEDNOTEK SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ	15
2.3 NÁBOR ČLENŮ DO JEDNOTKY	16
2.4 ZDRAVOTNÍ PROHLÍDKY ČLENŮ SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ.....	17
2.5 POVINNOSTI A ÚKOLY SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ.....	18
2.6 POVINNOSTI OBCE VŮČI JEDNOTCE SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ	19
3 DOBROVOLNÝ HASIČ A PROFESIONÁLNÍ HASIČ	21
4 ŽIVELNÍ POHROMY	23
4.1 POJEM „ŽIVELNÍ POHROMA”	23
4.2 DRUHY ŽIVELNÍCH POHROM	23
5 POVODNĚ	25
5.1 ČLENĚNÍ POVODNÍ.....	25
5.2 ČINNOST OBYVATELSTVA PŘI OHROŽENÍ POVODNĚMI.....	26
5.3 ČINNOSTI OBYVATELSTVA PO POVODNI.....	27
5.4 EVAKUAČNÍ ZAVAZADLO	28
II PRAKTICKÁ ČÁST	30
6 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY	31
6.1 VZNIK HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU.....	31
6.2 ZÁKLADNÍ POSLÁNÍ HASIČSKÉHO SBORU	31
6.3 SLUŽEBNÍ SLIB.....	32
7 SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ URČICE	33
7.1 ZÁSAHY SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ URČICE	33
8 DOBROVOLNÍ HASIČI MĚSTA PROSTĚJOVA	35

8.1	SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ MĚSTA PROSTĚJOVA – DRUŽSTVO ŽEŠOV	37
8.2	ZÁSAHY SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ ŽEŠOV	38
9	KATASTROFÁLNÍ POVODNĚ ROKU 1997	40
	ZÁVĚR	42
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	43
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	45
	SEZNAM OBRÁZKŮ	46
	SEZNAM TABULEK	47

ÚVOD

Základním posláním Hasičského záchranného systému České republiky je chránit životy, zdraví a majetek obyvatel před požáry a poskytovat lidem účinnou pomoc při mimořádných událostech. Tento systém by nemohl fungovat bez profesionálních jednotek hasičů, stejně jako by nemohl fungovat bez jednotek sboru dobrovolných hasičů, kteří tvoří jeho převážnou část.

Teoretická část práce se zabývá charakteristikou integrovaného záchranného systému a sboru dobrovolných hasičů, součástí je i vymezení jednotlivých druhů mimořádných událostí, nejvíce však povodní. Praktická část je zaměřena na konkrétní jednotky sboru dobrovolných hasičů a na jejich práci a pomoci při povodních. Jedná se o jednotky v okrese Prostějov.

Cílem práce je seznámit čtenáře s obecnou charakteristikou a historií sboru dobrovolných hasičů a specifikovat jejich jednotky. Práce je dále zaměřena na dvě jednotky sboru dobrovolných hasičů v okrese Prostějov, a na jejich pomoc při povodních. Závěrečná část uvádí katastrofální povodně z roku 1997.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY

Podle § 2 zákona č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému (dále jen IZS) je integrovaným záchranným systémem koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. [1]

1.1 Vznik integrovaného záchranného systému

IZS vznikl z potřeby každodenní činnosti záchranářů, zejména při složitých haváriích, nehodách a živelných pohromách, kdy je třeba organizovat společnou činnost všech, kdo mohou svými silami přispět k provedení záchrany osob, zvířat, majetku nebo životního prostředí. Je to systém spolupráce a koordinace složek a orgánů státní správy při společném provádění záchranných a likvidačních prací. [21]

1.2 Složky integrovaného záchranného systému

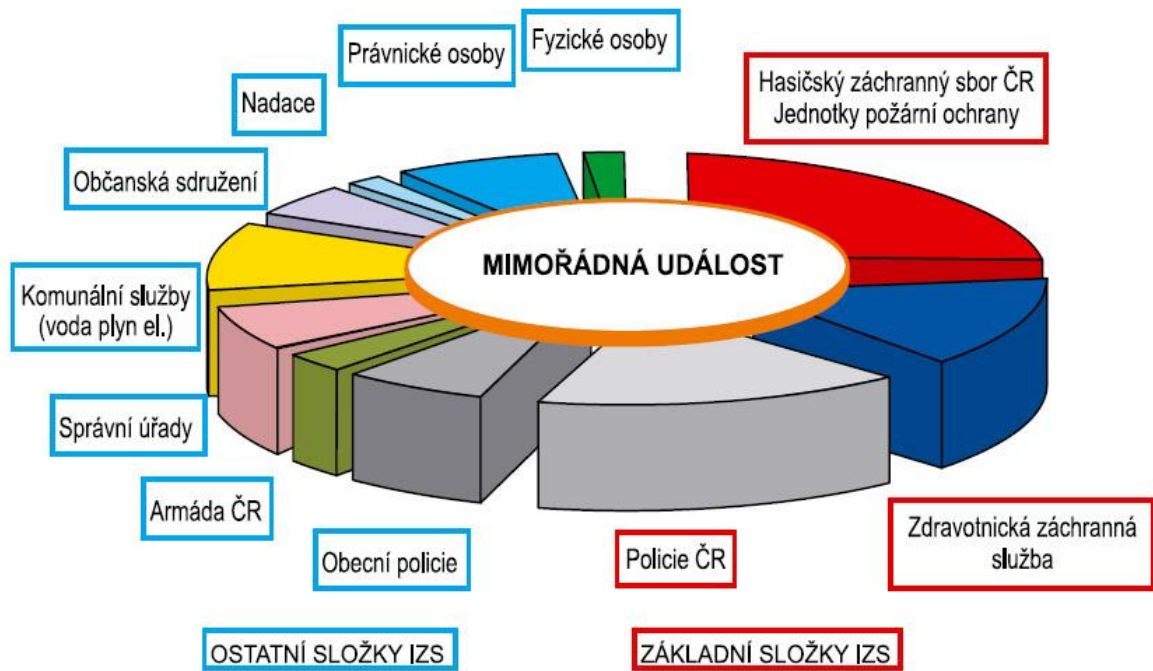
Základními složkami IZS jsou: [5]

- Hasičský záchranný sbor České republiky
- Jednotky požární ochrany zařazené v plošném pokrytí území
- Policie České republiky
- Zdravotnická záchranná služba

Ostatními složkami IZS jsou:

- Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil
- Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory
- Ostatní záchranné sbory
- Orgány ochrany veřejného zdraví
- Havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby
- Zařízení civilní ochrany
- Neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím

Ostatní složky integrovaného záchranného systému poskytují plánovanou pomoc při záchranných a likvidačních pracích na vyžádání. Zpravidla se jedná o mimořádné události většího rozsahu, případně mimořádné události, vyžadující specifické činnosti jako jsou například práce v podzemí, kynologické činnosti nebo ženijní činnosti.

Obr. 1 Složky IZS

1.3 Základní funkce integrovaného záchranného systému

Mezi základní funkce integrovaného záchranného systému patří: [5]

- Příprava na mimořádné události – cílem funkce je zajistit potřebné síly a prostředky, schopné realizace záchranných a likvidačních prací.
- Výkonná (záchranné a likvidační práce) – v rámci této funkce je zajišťování řešení mimořádných událostí realizací záchranných a likvidačních prací. Představuje cílovou funkci IZS.
- Technická – funkce, která zajišťuje vybavenost složek IZS vhodnou technikou, disponující schopnostmi pro řešení mimořádných událostí.

- Varovná a vyzumívací – cílem funkce je zajistit informování obyvatelstva o vzniklých mimořádných událostech, zmírnit jejich důsledky a zajistit vyzumění kompetentních orgánů.
- Logistická – prostřednictvím této funkce je zajištěna provozní připravenost sil a prostředků k realizaci záchranných a likvidačních prací. Především se jedná o zajištění provozuschopnosti techniky.
- Legislativní – cílem je zajistit legislativní podmínky pro činnost IZS. Dalším úkolem funkce je legislativní harmonizace činnosti IZS a její celkové zasazení do oblasti ochrany obyvatelstva.

Podstatou IZS je, že není institucí, úřadem, sborem, sdružením ani právnickou osobou. IZS je skutečně systém práce s nástroji spolupráce a modelovými postupy součinnosti a je součástí systému pro zajištění vnitřní bezpečnosti státu. Jedná se o systém smluvních ujednání podle předpisy stanovenými pravidly. Výjimkou a určitou institucí IZS se od roku 2004 staly operační a informační střediska, což jsou dispečerským způsobem organizovaná a nejmodernější technologií vybavená zařízení pro příjem a distribuci tísňového volání. Tato centra mají své zaměstnance a stavební a technické vybavení a jsou relativně autonomní součástí hasičských záchranných sborů.

1.4 Telefonické centrum tísňového volání

Technologie telefonních center tísňového volání propojuje složky integrovaného záchranného systému. Umožňuje to tak rychlé vyhodnocení vzniklé situace a poté okamžitou reakci záchranných složek. Jejich moderní softwarové vybavení umožňuje identifikovat adresu volajícího z pevné sítě nebo určit polohu mobilního telefonu.[18]

Telefonní centra tísňového volání 112 jsou v rámci České republiky navzájem propojena a jsou vzájemně plně zastupitelná. V případě výpadku nebo přetížení v jednom kraji jsou automaticky přesměrovány na další telefonní centra tísňového volání, aniž by to volající poznal na rychlosti nebo kvalitě odbavení. Je zde tedy garance, že se občan vždy dovolá.

Operátoři telefonních center jsou schopni odbavovat hovory i v anglickém a německém jazyce. K dispozici mají softwarovou podporu pro další světové jazyky. Vzhledem k těmto výhodám jsou do technologie telefonních tísňových center směřovány také hovory na telefonní číslo 150 ve většině krajů. [18]

Na evropské číslo tísňového volání 112 mohou lidé volat z pevných i mobilních telefonů ve všech členských státech EU a zároveň v některých evropských státech mimo unii – Turecko, Island, Chorvatsko, Černá Hora, Norsko, Lichtenštejnsko. Na základě rozhodnutí vlády je v České republice číslo 112 provozováno zároveň s dříve zavedenými národními čísly tísňového volání.

Obr. 2 Tísňové telefonní linky

2 SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ

Sbory dobrovolných hasičů je obecné označení dobrovolnického hasičského sboru a zároveň součást názvu většiny konkrétních dobrovolných hasičských sborů. Sbory dobrovolných hasičů zřizuje každá obec. Členy se stávají její občané. Jejich činnost ve sboru není placená, je dobrovolná. Minimální počet členů předepisuje vyhláška Ministerstva vnitra s ohledem na plošné pokrytí, pohybuje se od 9 do 24 osob.

2.1 Vznik a historie sboru dobrovolných hasičů

Podle dostupných informací vznikl první český sbor dobrovolných hasičů v roce 1864 ve Velvarech u Slaného, tedy o 11 let později než první profesionální sbor v Čechách. Zakladatelem byl jistý pan Karel Krohn, který v době pobytu v Hamburku byl svědkem velkého požáru. Během pozorování zásahu obdivoval pohotovost a obratnost členů ochranných sborů a tato událost mu vnukla myšlenku založit v Čechách sbor podobně vycvičených mužů. Po návratu domů do Velvar tuto svou ideu zrealizoval, netušíc, že právě položil základy tak mohutné organizaci. [6]

Na Moravě byl založen první dobrovolný hasičský sbor v roce 1868 ve Velkém Meziříčí.

Až teprve v 70. letech 19. století vznikla obcím, alespoň s padesáti domovními čísly ze zákona povinnost zakládat hasičské sbory. Pro Moravu vznikla tato povinnost roku 1873 a pro Čechy roku 1876. [6]

2.2 Zřizování jednotek sboru dobrovolných hasičů

Zřizování jednotky je administrativně i organizačně náročný proces. Celý tento postup lze shrnout do devíti základních bodů [4]:

- 1) projednání o zřízení jednotky sboru dobrovolných hasičů,
- 2) nábor členů do jednotky,
- 3) zřízení jednotky na zasedání zastupitelstva obce,
- 4) zajištění pravidelných zdravotních prohlídek členů jednotky sboru dobrovolných hasičů,
- 5) uzavření smluvních vztahů se členy jednotky,

- 6) výběr a jmenování velitele jednotky,
- 7) zabezpečení vybavení jednotky požární technikou a věcnými prostředky, a to včetně prostředků sloužících k plnění úkolů civilní obrany a ochrany obyvatelstva,
- 8) vybavení členů jednotky sboru dobrovolných hasičů osobními a kolektivními ochrannými prostředky, které jsou nezbytné pro výkon jejich činnosti a funkčnosti jednotky,
- 9) zajištění odborné způsobilosti členů jednotky, např. odborná příprava.

2.3 Nábor členů do jednotky

Počet členů jednotky sboru dobrovolných hasičů vychází z přílohy č. 4 vyhlášky 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. [4]

Vnitřní organizace jednotky	Kategorie jednotky				
	JPO II/1	JPO II/2	JPO III/1	JPO III/2	JPO V
Základní početní stav členů	12	24	12	24	9
Počet členů v pohotovosti pro výjezd	4	8	4	8	4
Funkce					
Velitel jednotky	1	1	1	1	1
Velitel družstva	2	5	2	5	2
Strojník	3	6	4	6	2
Hasič, starší hasič	6	12	5	12	4

Tabulka 1 Základní a minimální počet členů jednotky

Při náboru členů do jednotky je nutné spolupracovat s příslušným Hasičským záchranným sborem kraje. Nábor může mít podobu vyhlášení časového intervalu, kdy se zájemci mohou hlásit na určeném místě, nebo vyhlášení jednoho až dvou termínů, kdy se zájemci mohou dostavit na konkrétní místo. Při náboru členů do jednotky je nutné seznámit uchazeče o

podmínkách vstupu. Jedná se například o informace týkající se představy o fungování a úkolech jednotky. Během pohovorů je vhodně vytipovat si jedince na funkci velitelé a strojníků.

Vysvětlivky: [4]

JPO II/1 – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s územní působností kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000,

JPO II/2 – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s územní působností kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla v obci s počtem obyvatel nad 1000,

JPO III/1 – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s územní působností kategorie JPO III, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla v obci s počtem obyvatel nad 1000,

JPO III/2 – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s územní působností kategorie JPO III, která zabezpečuje výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000,

JPO V – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s místní působností kategorie JPO V, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu.

2.4 Zdravotní prohlídky členů sboru dobrovolných hasičů

Ve fázi zřizování jednotky SDH musí každý nový člen absolvovat vstupní prohlídku stejně jako u většiny zaměstnání. Prohlídka se u každého člena provádí vždy ještě před zahájením jeho výkonu služby v jednotce. Vstupní zdravotní prohlídka se skládá z komplexního zdravotního vyšetření, a to včetně orientačního neurologického vyšetření zraku, sluchu, kůže, podpůrného a pohybového aparátu, orientačního neurologického vyšetření a orientačního chemického vyšetření moči. Orientační vyšetření znamená, že jej může provést praktický lékař. Budoucí člen tedy nemusí podstupovat vyšetření u několika různých specialistů.

Pokud má člen jednotky SDH plnit úkoly v rámci ochrany obyvatelstva a civilní ochrany, které nevyžadují způsobilost na úrovni tzv. výjezdového hasiče, posuzující lékař zohlední

jeho zdravotní stav ve vztahu k jeho zařazení a činností v jednotce, jež se od něj očekávají. [20]

2.5 Povinnosti a úkoly sboru dobrovolných hasičů

Jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí všech kategorií musí z pohledu plnění úkolů ochrany obyvatelstva umět plnit tzv. “obecné úkoly”. V rámci určitého teritoria a v závislosti na předpokládaném nebezpečí musí být dále jednotky organizovány podle plánu “Plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany” a následně “Poplachového plánu kraje”. [11]

Jednotky požární ochrany plnící “obecné úkoly”

Každá jednotka plní stanovené úkoly s ohledem na nebezpečí na daném území a pomocí dostupných prostředků. Jednotky musí plnit úkoly na území svého zřizovatele. Plnění výše uvedených úkolů musí jednotka provádět na základě pokynů velitele zásahu, operačního střediska, popřípadě starosty obce.

Jednotky plnící “předurčené úkoly”

Musí zajišťovat plnění speciálních úkolů i mimo území svého zřizovatele. Jednotky jsou povolávány prostřednictvím příslušných operačních středisek HZS kraje a každá předurčená jednotka musí být schopna plnit i obecné úkoly dané všem jednotkám požární ochrany.

Konkrétní obecné úkoly

Každá jednotka požární ochrany musí být schopna na území svého zřizovatele plnit tyto úkoly v oblasti ochrany obyvatelstva a civilní ochrany: [11]

- a) Varování a informování obyvatelstva – musí znát způsob a místo odkud se standardním způsobem provádí varování a informování obyvatelstva, obsluhovat toto zařízení a znát pokrytí signálem. Dále musí umět předávat informace o hrozícím nebezpečí a následném způsobu chování obyvatelstva obce, případně umět provádět náhradní varování (osobním kontaktem, mobilním zařízením apod.).
- b) Evakuace obyvatel – poskytovat občanům informace k přípravě evakuačního zavažadla, k zásadám opuštění bytu, znát místa soustředění obyvatel k evakuaci, popřípadě umět je zvolit. Dále musí umět obsluhovat evakuační střediska (označení, evi-

dence osob poskytování základních informací) a mít přehled o osobách se sníženou schopností pohybu nebo neschopných samotnému pohybu a zajistit jejich evakuaci.

- c) Nouzové přežití obyvatelstva a humanitární pomoc – sbory dobrovolných hasičů by měli zvládnout zřídit provizorní místo pro soustředění osob (do 30 osob) a zajistit pro ně péči po dobu 6 hodin s využitím místních podmínek. Dále by měli zvládnout nadefinovat požadavky na zásobování osob a humanitární pomoc, či informovat obyvatelstvo o problémech v případě výpadku elektrického proudu nebo plynu. Zřízovat a obsluhovat místo pro výdej užitkové vody nebo se podílet na rozdělování humanitární pomoci obyvatelstvu.
- d) Záchranné a likvidační práce – zajišťování bezpečnosti při pohybu ve výškách a nad volnou hloubkou. Po výcviku by členové jednotek měli umět provádět základní žejnijní práce a odstraňovat stavební sutiny, zabezpečovat stavební konstrukce narušených budov, odstraňovat polomy a vývraty.

Činnost při povodních

- Poskytovat informace o místech, kde hrozí nebezpečí vzniku povodně (záplavová území, místa soustředění vody při přívalových deštích a rychlém tání sněhu).
- Zajišťovat hláskou povodňovou službu.
- Odstraňovat překážky z vodního toku.
- Zajišťovat objekt proti vniknutí vody (pytle s pískem).
- Provádět a organizovat výstavby protipovodňových hrází.
- Odstraňovat následky povodní v obytných a veřejných prostorech (čerpání vody, odstraňování naplavenin).
- Poskytovat informace o použití vysoušečů.

2.6 Povinnosti obce vůči jednotce sboru dobrovolných hasičů

Jednotku SDH zřizuje obec a obecní úřad. Členové sboru dobrovolných hasičů provádí hašení požárů a záchranné práce při živelných pohromách a jiných mimořádných událostech a plní další úkoly.

Obec dále [3]:

- Udržuje akceschopnost jednotky sboru dobrovolných hasičů.
- Zabezpečuje odbornou přípravu členů jednotky SDH.
- Zabezpečuje materiální a finanční potřeby jednotky SDH.
- Zajišťuje péči o členy jednotky sboru dobrovolných hasičů, jakož i péči o zaměstnance zařazené v jednotkách hasičských záchranných sborů podniků, členy jiných jednotek sboru dobrovolných hasičů, popřípadě i osoby vyzvané k poskytnutí osobní pomoci, v případě, že zasahují za ztížených podmínek nebo o déle trvajícím zásahu na území obce.
- Zabezpečuje a hradí členům jednotky preventivní zdravotní prohlídky.
- Zabezpečuje výstavbu a údržbu objektů požární ochrany a požárně bezpečnostních zařízení, především pro potřeby svého územního obvodu.
- Zřizuje ohlašovnu požárů a další místa odkud lze požár hlásit.
- Zabezpečuje zdroje vody pro hašení požárů a jejich trvalou použitelnost.
- Umožňuje dislokaci jednotek hasičského záchranného sboru v katastrálním území obce dle nařízení kraje.
- Přispívá na provoz vybavení jednotek sboru dobrovolných hasičů.
- Spolupracuje se sousedními obcemi při plnění úkolů k zabezpečení požární ochrany.
- Organizuje preventivně výchovnou činnost.
- Obecně závaznou vyhláškou vydává požární řád obce a stanovuje podmínky k zabezpečení požární ochrany při akcích, kterých se zúčastní větší počet osob.

3 DOBROVOLNÝ HASIČ A PROFESIONÁLNÍ HASIČ

Profesionální hasič je člověk, jehož prací a povinností, za kterou pobírá mzdu, je zachraňovat životy, zvířata, majetek, hasit požáry, likvidovat nejrůznější vzniklé mimořádné události. Na tuto činnost je však řádně školen a cvičen. Na své stanici tráví třetinu roku s ostatními hasiči. Jak vypadá den profesionálního hasiče ukazuje tabulka 2. [6]

Časové období (v hod.)	Pracovní náplň
7:00	Střídání služby začíná převzetím vozidel. Požární automobily vyjedou na dvůr a spolu s ostatní technikou jsou zkontrolovány.
7:30	Denní program obvykle začíná pravidelným cvičením ve dvoře areálu požární stanice. Příslušníci trénují požární zásahy. Zdokonalují své znalosti pravidelnou odbornou přípravou.
10:00 – 10:15	Přestávka na oddech
10:15	Praktická cvičení pokračují, zpravidla se střídají s teoretickou výukou.
12:00 – 12:30	Přestávka na oběd
12:30	Čas pro údržbu požární stanice. Od půl čtvrté do půl šesté se sportuje.
17:30	Hygiena a příprava na večeři
18:00	Přestávka na večeři
18:30	Večerní zaměstnání je spojeno s úklidem a odbornou přípravou.
23:00	Příslušníci využívají volný čas k odpočinku na lůžku, k četbě nebo ke sledování televize. Nesmí však opustit stanici, mají tzv. pohotovost na pracovišti.
6:00	Budíček. Příslušníci provedou úklid stanice a připraví se k předání služby svým kolegům.
7:00	Konec služby. Hasiči mají za sebou 24 hodinovou směnu.

Tabulka 2 Den profesionálního hasiče.

Dobrovolný hasič je člověk, který je také určen pro činnost při likvidaci nejrůznějších mimořádných událostí, ale jeho výcvik je v nepoměru oproti hasičům z povolání. Když k zásahu nevyjede, tak nevyjede. Za svoji činnost nepobírá žádný plat, hasičina není jeho povolání.

Den dobrovolného hasiče se liší tím, že hasičina není jeho povolání a není za to placený. Musí být k dispozici 24 hodin denně, ale nemusí být na základně. Každý dobrovolný hasič si musí vydělávat na živobytí. Mají rozepsané služby, ale pro případ jsou i mimo službu na telefonu a přes telefon jim chodí zprávy, které je upozorní o zásahu. To se potom snaží co nejrychleji dostat na základnu a vyjet tam, kde je potřebují.

A jaký je tedy rozdíl mezi dobrovolným a profesionálním hasičem? Moc velký rozdíl to není. Profesionálové jsou placeni, jsou v práci 24 hodin denně, musí vyjet na daný zásah do tří minut a mají lepší vybavení. U dobrovolníků je to tak, že to dělají jen ze své dobré vůle. Nejsou placeni a jsou na základně podle toho, kdy mají čas. Když je zavolají k nějakému zásahu musejí vyjet nejpozději do 10 minut. Život ale nasazují stejně jako profesionální hasič.

4 ŽIVELNÍ POHROMY

Přírodní živly ohrožují obyvatele naší planety od samého počátku civilizace. Dokáží nadělat obrovské škody a dosáhnout až katastrofických rozměrů. Udeří zpravidla najednou a nečekaně a proto každý stotisíc člověk na zemi přijde o život v důsledku živelní pohromy.

4.1 Pojem „Živelní pohroma“

Živelní pohroma je mimořádná událost způsobená nepřízní počasí. Živelní pohromy jsou následkem geofyzikálních procesů v litosféře (zemské kůře), biosféře (zemském povrchu), hydrosféře (vodních tocích a jezerech) nebo atmosféře (ovzduší). Jsou definovány jako velké, zpravidla náhle a nečekaně se objevující neštěstí, zkáza, zpusťování či škoda způsobená živlem. [7]

4.2 Druhy živelních pohrom

Živelních pohrom neboli přírodních katastrof je hned několik [7]:

- Zemětřesení - je způsobeno zlomovým procesem zemského nitra v bodě, které se nazývá epicentrum. Na povrchu se zemětřesení projevuje kmitavými pohyby zemské kůry, které trvají od několika vteřin až od několika hodin. V České republice bývají citelná zemětřesení zaznamenávána několikrát do roka. Otřesy bývají slabé. Nejaktivnějšími oblastmi jsou Mariánskolázeňský zlom v Karlovarském kraji. Nejsilnější otřes byl 14. října na Kraslicku. Nejsilnější zemětřesení bylo naměřeno na Hronovsku v roce 1901.
- Sopečná činnost – označení pro všechny povrchové projevy magmatické aktivity jako například vlastní magmatu na zemský povrch. Na území České republiky se nenachází žádná činná sopka. Můžeme zde však pozorovat pozůstatky po sopečné činnosti.
- Svahové pohyby – představují soubor pohybů a pochodů působících na svahu. Dělí se do několika skupin v závislosti na rychlosti, typu a vedoucím procesu.
- Povodně – rozumí se jimi přechodné výrazné zvýšení vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda již zplavuje území mimo koryto vodního toku a může způsobit škody.

- Tsunami – je to dlouhá a rychlá vlna, která vzniká při pohybu oceánského dna, kdy dochází ke zvlnění vodního sloupce. Na volném moři je jen těžko znatelná. Její vlnová délka se pohybuje mezi 150 – 300 km.
- Tropické cyklóny – vznikají nad tropickými oblastmi oceánů. Zpočátku je to malá bouřka postupující v pasátovém proudění posilována ohromným množstvím vlhkého vzduchu, který se vypařuje z teplého oceánu.
- Tornáda – projevují se silně rotujícím větrem, vyskytují se pod spodní základnou konvektivních bouří. Rychlost větru v tornádech se pohybuje od 180 do 360 km/hod. i více. Nejsilnější tornáda v České republice byly zaznamenány v roce 2005 v Havlíčkově Brodě a v roce 2004 v Litovli. Zde se vyskytlo velmi silné tornádo, které zničilo mnoho budov ve městě, osvětlení, značení, silnice i chodníky. Došlo k převrácení automobilů, telefonních budek, kontejnerů, apod. Les, který se nacházel za městem, byl zcela zničen. Bylo to nejsilnější tornádo u nás za posledních 20 let.

Datum	Místo	Délka tornáda	Intenzita
27. 8. 2006	Napajedla	cca. 15 minut	F0
11. 8. 2006	JZ od České Lípy	cca. 8 minut	F0
12. 7. 2006	Vodňany	cca. 15 minut	F1
28. 6. 2006	Bruntál	3 – 5 minut	F1
17. 4. 2006	Jablonec n. Nisou	6 minut	F0

Tabulka 3 Tornáda v ČR

5 POVODNĚ

Co to je, když se řekne povodeň? Povodeň je přechodné výrazné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda zaplavuje území mimo koryto vodního toku a může způsobit škody. Je to i stav, kdy voda může způsobit poškození i tím, že z určitého území nemůže dočasně přirozeným způsobem odtékat nebo její odtok je nedostatečný, případně dochází-li k zaplavení území při soustředěném odtoku srážkových vod. Povodně lze charakterizovat i dlouhou dobou nasazení sil a prostředků, požadavkem na velké množství sil a prostředků, speciálních sil a prostředků a nutností jejich koordinace ale hlavně nebezpečím utonutí, podchlazení a omrznutí, infekce, intoxikace, fyzického vyčerpání, psychického vyčerpání a úrazu elektrickým proudem.

5.1 Členění povodní

Povodně je možné rozdělit dle příčin jejich vzniku na [8]:

- Povodně přirozené
- Povodně zvláštní

Přirozené povodně jsou způsobeny přírodními jevy, zejména táním, dešťovými srážkami nebo chodem ledu na vodních tocích. Jsou přírodním fenoménem, kterému nelze zabránit. Povodňové orgány, které ve své územní působnosti odpovídají za organizaci povodňové ochrany, řídí ochranu před přirozenými povodněmi. Povodňové orgány jsou specifikovány ve dvou časových stupních:

a) Mimo povodeň jsou povodňovými orgány:

- Orgány obcí (městských částí)
- Krajské úřady
- Ministerstvo životního prostředí a zabezpečení přípravy záchranných a likvidačních prací Ministerstvo vnitra
- Obecní úřady s rozšířenou působností

b) Po dobu povodně jsou povodňovými orgány:

- Povodňové komise obcí, kterou řídí starosta obce (předseda komise)

- Povodňové komise obcí s rozšířenou působností
- Povodňové komise krajů
- Ústřední povodňová komise

Mezi povodňovými komisemi platí systém nadřízenosti a podřízenosti. Jestliže obec nemá zřízenou povodňovou komisi, zajišťuje jejich úkoly rada obce. V případě, že dojde k vyhlášení krizového stavu podle zvláštního zákona, přejímá řízení ochrany před povodněmi na celém území, pro které je krizový stav vyhlášen orgán, který je k tomu podle tohoto zákona příslušný. [9]

Zvláštní povodně mohou vzniknout poruchou na vodním díle, jako je například narušení hráze nebo výpustných zařízení anebo nouzovým vypouštěním vody z nádrže. Zvláštní povodeň má obvykle za následek vznik krizové situace, která si vyžádá vyhlášení konkrétního krizového stavu (stavu nebezpečí nebo nouzového stavu). [9]

5.2 Činnost obyvatelstva při ohrožení povodněmi

Při vzniku přirozené povodně se postupuje dle určitého vyhlášeného stavu.[8]

a) Při vyhlášení stavu nebezpečí obyvatelstvo musí:

- Zajistit stálý poslech hromadných sdělovacích prostředků
- Informovat se o způsobu a místě evakuace
- Řídit se příkazy povodňových orgánů, policie a záchranářů
- Připravit pytle s pískem a další těsnicí materiál na utěsnění nízko položených dveří, oken, odpadních potrubí
- Podle pokynů povodňových orgánů, policie a záchranářů se aktivně zapojit do ochrany před povodní

b) Při vyhlášení stavu ohrožení:

- Připravit si evakuační zavazadlo
- Odstranit nebo řádně zajistit snadno odplavitelný materiál
- Přemístit cenný nábytek, majetek, potraviny a nebezpečné látky do vyšších pater

- Připravit rodinu a domácí zvířata k evakuaci
 - Připravit vyvedení hospodářských zvířat
 - Při zaplavování domu odpojit přívod elektrického proudu, uzavřít hlavní přívod plynu a vody
- c) Při vyhlášení evakuace
- Upozornit sousedy, v případě potřeby poskytnout pomoc osamělým a nemocným osobám, dohlédnout na děti bez dozoru
 - Zabezpečit dům
 - Vzít evakuační zavazadlo a přesunout do shromaždiště, případně použít k evakuaci soukromé vozidlo

Při vzniku zvláštní povodně se vyhláší všeobecná výstraha nebo tísňová informace.

- a) Při vyhlášení všeobecné výstrahy a následné verbální informace
- Zahájit vlastní činnost k ochraně zdraví, životů, majetku, zvířat a k přípravě na evakuaci
- b) Při vyhlášení tísňové informace
- Zajistit stálý poslech hromadných sdělovacích prostředků
 - Informovat se o rozsahu zaplavení, času příchodu čela povodňové vlny, předpokládané doby zaplavení
 - Informovat se o místě evakuace, prostoru soustředění a evakuačních trasách
 - Připravit evakuační zavazadlo

5.3 Činnosti obyvatelstva po povodni

Následná činnost obyvatelstva po povodni by měla zahrnovat několik[8]

- 1) Kontrola stavu obydlí
- Statická narušenost
 - Obyvatelnost bytu nebo domu
 - Rozvody energií (plynu, elektřiny)

- Stav kanalizace a rozvodů vody, stav studny
- 2) Podle pokynu hygienika
- Zlikvidovat potraviny, které byly zasaženy vodou
 - Zlikvidovat polní plodiny, které byly zasaženy vodou
 - Zlikvidovat uhynulé domácí zvířectvo, které bylo usmrceno povodní
 - Nahlásit hygienikovi výskyt úhynu cizích domácích a divokých zvířat
- c) Informovat se o místech humanitární pomoci a v případě nouze si vyžádat
- Finanční pomoc
 - Pitnou vodu, potraviny, teplé oblečení, hygienické prostředky
 - Potřebné nářadí pro likvidaci povodňových škod
- d) Kontaktovat příslušné pojišťovny ohledně náhrady škod
- Ohlásit pojistnou událost pojišťovně v souladu s pojistnými podmínkami
 - Vyhotovit soupis škod, popřípadě je zdokumentovat (fotografie, znalecký posudek, účty, svědectví)
 - Při řešení pojistné události postupovat podle pokynů pojišťovny

5.4 Evakuační zavazadlo

Připravuje se pro případ opuštění bytu nebo domu v důsledku vzniku mimořádné události nebo nařízené evakuace. Jako evakuační zavazadlo poslouží běžné lehké cestovní zavazadlo (např. kufr, cestovní taška nebo batoh), celková váha zavazadla by však neměla překročit 25 kg pro dospělé a 10 kg pro děti do 15 let a mělo by být opatřeno jmenovkou majitele.

Doporučený obsah evakuačního zavazadla [10]:

- Osobní doklady (občanský průkaz, cestovní pas, rodný list, řidičský průkaz, průkaz pojištěnce, doklady nezletilých rodinných příslušníků, aj.), psací potřeby a dopisní obálky se známkami,
- Léky a zdravotní pomůcky (osobní léky a ostatní vybavení lékárničky),
- Cennosti (peníze, platební karty)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY

Základním posláním hasičského záchranného sboru (dále jen „HZS“) je chránit životy, zdraví a majetek obyvatel před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, až se již jedná o živelní pohromy, průmyslové havárie či teroristické útoky.[2]

Hasičský záchranný sbor České republiky tvoří[12]:

- generální ředitelství HZS České republiky, které je součástí ministerstva vnitra,
- 14 hasičských záchranných sborů (dle počtu krajů),
- Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku,
- Záchraný útvar HZS České republiky v Hlučíně,
- Odborná učiliště požární ochrany (Frýdek-Místek, Brno, Chomutov, Borovany),
- Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč,
- Technický ústav požární ochrany Praha,
- Opravářský závod Olomouc,
- Základna logistiky Olomouc.

6.1 Vznik hasičského záchranného sboru

V českých zemích vznikl první placený profesionální hasičský sbor dne 23. března 1853.

Ve svých počátcích spočívala práce profesionálních hasičů v hašení požárů, které zmařili spoustu lidských životů. Postupně se však začali specializovat i na pomocné práce při různých neštěstích a nehodách. [6]

6.2 Základní poslání hasičského sboru

Hasičský záchranný sbor je základní složkou integrovaného záchranného systému (IZS), která zabezpečuje koordinovaný postup při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích. Při plnění svých povinností spolupracuje záchranný hasičský sbor s ostatními složky IZS. [12]

V současnosti hraje stěžejní roli při přípravách státu na mimořádné události. Roku 2001 došlo ke sloučení Hasičského záchranného sboru ČR (HZS ČR) s Hlavním úřadem civilní obrany a od té doby má HZS ČR ve své působnosti i ochranu obyvatelstva.

6.3 Služební slib

Co je to slib? Slib je řečový akt, při němž jedna osoba ujistňuje druhou, že v budoucnosti něco udělá nebo naopak neudělá. Zvláště závazný a slavnostní slib je přísaha. Přísaha uvedená níže je součástí každého profesionála či dobrovolníka záchranného systému, který tento slib odpřísáhne v přítomnosti svědků.

Slibuju na svou čest a svědomí, že při výkonu služby budu nestranný a budu důsledně dodržovat právní a služební předpisy, plnit rozkazy svých nadřízených a nikdy nezneužiji svého postavení. Budu se vždy a všude chovat tak, abych svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru. Služební povinnosti budu plnit řádně a svědomitě a nebudu váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život. [12]

7 SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ URČICE

Sbor dobrovolných hasičů Určice byl založen dne 17. 9.1888. První myšlenka na založení sboru v Určicích vzešla od tehdejšího kaplana Františka Svobody po požáru 28 domů v Alojzově. O měsíc později, a to v říjnu roku 1888 se konala schůze, kde byli zapsáni první členové SDH. V současné době má sbor 54 členů. Činnost sboru je velmi široká, od pořádání nejrůznějších akcí, aktivit sportovního družstva, sběru železa či pomoci při živelných pohromách. V roce 2008 oslavil sbor již 120 let své existence. [13]

Zásahová jednotka SDH Určice je zařazena do kategorie JPO III. To znamená, že pokud je operačním střediskem vyhlášen poplach I. stupně požárního poplachového plánu, musí jednotka vyrazit na místo do 10 minut od vyhlášení poplachu. [13]

7.1 Zásahy sboru dobrovolných hasičů Určice

V červenci roku 1997 se 8 členů SDH zúčastnilo pomoci při likvidaci následků po povodni v Rokytnici u Přerova. Na místě zasahovali až po opadnutí vody. Prováděli odčerpávání vody z lagun a sklepů domů, úklid bláta, vynášení zničeného vybavení domácností a rozdělávali humanitární pomoc. Do Rokytnice dojížděli každý den hasičským automobilem A31 DA12, denně od 7 hodin ráno do 7 hodin večer.

Roku 2002 byla jednotka vyslána společně s odřadem HZS Olomouckého kraje do Nových Kopist u Terezína na pomoc s odklizením následků povodní. Podobně jako roku 1997 bylo prováděno odčerpávání vody z lagun a sklepů domů, uklízelo se bláto a proběhl sběr uhybnulých domácích zvířat a jejich předání svozové službě. Jednotka byla ubytována v základní škole v Terezíně, do Kopist dojížděli každý den hasičským automobilem. Voda se musela čerpat i v noci takže každý den zůstali u čerpadla dva členové.

V roce 2006 byla jednotka odeslána operačním střediskem na pomoc s likvidací následků povodní v Olomouci. Bylo provedeno vyčerpání vody z 19 sklepů rodinných domů, včetně úklidu bláta a demontáže protipovodňových zábran na břehu řeky Moravy. O rok později, v červnu roku 2007 jednotka ve spolupráci s SDH Myslejovice odčerpala vodu, uklidila bláto a vyčistila kanalizační vpustě po bouři v obci Myslejovice.

Dne 2. 7. 2009 uspořádala jednotka sboru dobrovolných hasičů materiální sbírku, kterou odvezli do Jeseníku nad Odrou a rozdali obyvatelstvu a na obecní úřad. Na místě ještě provedli vyčistění studní a odsátí vody ze sklepa rodinného domu.

Obr. 4 Materiální sbírka

8 DOBROVOLNÍ HASIČI MĚSTA PROSTĚJOVA

Jednotka sboru dobrovolných hasičů města Prostějova vznikla usnesením Zastupitelstva města Prostějova č. 15007 ze dne 15. 2. 2005. Do té doby bylo na území města zřízeno několik družstev a to konkrétně [14]:

- četa Vrahovice
- družstvo Domamyslice
- družstvo Žešov
- družstvo Čechovice
- družstvo Krasice

V požárním poplachovém plánu Olomouckého kraje je zařazena jako jednotka JPO II /1. To znamená, že zabezpečuje výjezd do 5 minut od vyhlášení poplachu minimálně jednoho družstva ve složení velitel, strojník a 2 hasiči. Tuto povinnost zajišťuje četa ve Vrahovicích, jejíž členové vykonávají službu jako svoje vedlejší zaměstnání. Ostatní družstva vyjíždějí do 10 minut od poplachu.[14]

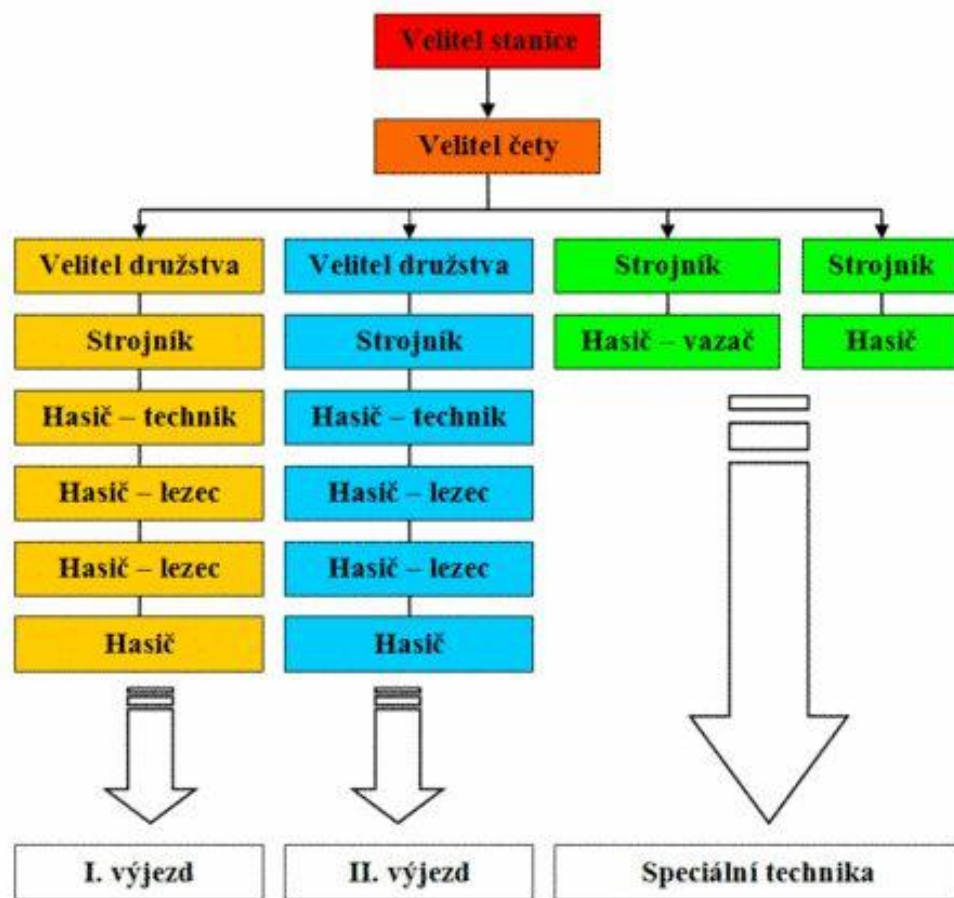
Jednotka je schopna likvidace požárů, různých technických zásahů (čerpání vody, odstraňování překážek, likvidace olejových havárií, likvidace obtížného hmyzu v případech bezprostředního ohrožení života a zdraví osob atd.). Nově jsou také jednotky školeny na ochranu obyvatelstva při mimořádných událostech.

Obr. 5 Požární stanice Prostějov

Požární stanice byla vybudována v letech 1950 -1953, od 70. let až do roku 1999 probíhala rekonstrukce některých částí areálu a přístavba nových prostorů. [15]

Celkový počet příslušníků zařazených v jednotce na požární stanici v Prostějově je 51. Součástí areálu stanice je výjezdové stanoviště, prostory pro údržbu požární techniky a prostory pro zázemí směny. Pro zvyšování fyzické zdatnosti záchranářů je v areálu umístěna tělocvična a posilovna. Na stanici slouží směna v počtu 11-ti hasičů. [15]

Obr. 6 Organizační struktura požární stanice Prostějov

8.1 Sbor dobrovolných hasičů města Prostějova – družstvo Žešov

Počátky sboru sahají do roku 1891, kdy při valné hromadě občanů navrhl pan František Franc, aby se v obci Žešov zřídil Sbor dobrovolných hasičů a na tento návrh všichni přítomní přistoupili. Za tímto účelem bylo do pořizovacího výboru zvoleno 8 členů, kterým bylo uloženo vypracovat, popřípadě zaopatřit spolkové stanovy. Na to pak měl pořizovací výbor na starosti objednat pro nastávající nový sbor objednat stříkačku. Aby vůbec požadavek a svému účelu vyhověla, byla objednána od firmy Smékal v Čechách stříkačka na pérách s dvěma nasazenými botami pro naplnění a spouštění vody.[16]

V současnosti družstvo Žešov tvoří 9 členů a skládá se z velitele družstva a osmi hasičů. Sbor má vyškolen [16]:

- 5 strojníků – řidičů
- 5 hasičů má odbornost na obsluhu motorových, řetězových a rozbrušovacích pil
- 7 hasičů má oprávnění na NDT (nositel dýchací techniky)
- 1 jako technik

Obr. 7 Požární stanice Žešov

8.2 Zásahy sboru dobrovolných hasičů Žešov

V květnu roku 2010, kdy obec Troubky zasáhla povodeň, byla jednotka dobrovolných hasičů informována Krajským operačním a informačním střediskem (dále jen „KOPIS“), o tom že mají vyjet do Troubek, kde zahájí likvidační práce. KOPIS požadoval, aby do Troubek vyjel pouze odřad jednotky a na základně aby zůstalo jedno družstvo v pohotovosti pro další případný výjezd. Do oblasti tedy vyjelo družstvo s příslušným hasičským automobilem a přívěsným vozíkem, vybavený elektrocentrálami, kalovými čerpadly a s plovoucím čerpadlem. Po dojezdu do Troubek byla jednotka velitelem zásahu nasazena k čerpání v rodinném domě. Jednalo se o dva větší sklepy, kam byla nasazena kalová čerpadla. A protože nedaleko se nacházela plná studna, musela být hladina vody snížena i v ní, aby se voda netlačila zpět do sklepů. Ve vodě plavaly různé předměty, které byly vytahovány. Zásah doprovázely silné dešťové přeháňky. Po odčerpání se jednotka přesunula k další události v obci.

Obr. 8 Likvidační práce Troubky

Od předchozího zásahu se jednotka přesunula do zahrad domů k veliké laguně vody, která sahala až k dalším rodinným domům. Bylo rozhodnuto o jejím vyčerpání do kanalizace. Na

odčerpávání bylo nasazeno plovoucí čerpadlo. Protože ale nedostačovalo, byly k odčerpávání nasazeny další jednotky z okresu Prostějov. Dohromady bylo tedy nasazeno 5 plovoucích čerpadel a motorové kalové čerpadlo. Masivním čerpáním se podařilo lagunou do podvečerních hodin zcela odčerpat.

Obr. 9 Motorové kalové čerpadlo

Po dalších přesunech jednotky k různým zaplaveným domům a odčerpávání vody z lagun bylo rozhodnuto velitelem zásahu o ukončení čerpání. Jednotka tedy provedla sbalení materiálu a vrátila se zpět na základnu. Během zpáteční cesty byly doplněny pohonné čerpací hmoty. Během všech zásahů byla zasahujícím poskytnuta strava a ubytování. Jednotka si tak po návratu připsala další úspěšnou operaci při záchranných a likvidačních pracích.

9 KATASTROFÁLNÍ POVODNĚ ROKU 1997

Povodně z července roku 1997 se nezapsatelně zapsaly do historie. Tehdy velkou část České republiky zasáhl živel, jehož ničivou sílu si snad nikdo do té doby neuměl v tuzemských podmínkách ani představit. Velká voda brala ve vteřinách domovy i lidské životy. Povodně se ovšem těžce zapsaly i do psychiky bezprostředně postižených lidí, což jsou škody jen těžko vyčíslitelné. Tahle přírodní katastrofa zanechala velké jizvy, především strach a bezmoc. [17]

Bezprostřední příčinou povodní byly dlouhotrvající srážky ve dnech 4. – 8. července 1997. Jejich výjimečnost spočívala především v tom, že vydatné srážky zasáhly současně rozsáhlé území o rozloze několika tisíc km² a že trvaly neobvykle dlouhou dobu, prakticky 5 dnů.

Tragickou bilanci znázorňuje tabulka celkových ztrát po povodních:

Povodně 1997 (5.7 – 16.7.)
ZAHYNULO 49 LIDÍ
ZCELA ZNIČENO 2151 DOMŮ
NEOBYVATELNÝCH 5652 DOMŮ
STRŽENO 26 MOSTŮ
ŠKODA 63 MILIARD KORUN

Tabulka 4 Celkové ztráty

Pojišťovny tehdy řešily neuvěřitelných 117 000 případů a vyplatily 9 miliard. Katastrofa vzbudila nevídanou vlnu solidarity, na povodňová konta přišlo 800 miliónů korun. Ale lidé ve velkém pomáhali taky jinak. Darovali oblečení, posílali do postižených oblastí balíky pitné vody nebo čistící a hygienické potřeby. Záplavy nenávratně změnilы vzhled měst a vesnic. K zemi šly stovky venkovských domů z nepálených cihel. Příkladem města, které už nikdy nebude jako předtím, jsou Otrokovice. Zde musela radnice rezignovat na památkovou zónu. Místní tak mohli Baťovské domky opravovat podle své fantazie a stavu své

peněženky. Bohužel místo cihlových teď mají domky pestrobarevné fasády. Díky tomu tak Otrokovice vypadly z učebnic architektury. Protipólem architektonické ztráty je pocit bezpečí. Už 7 let jsou Otrokovice ochráněny před velkou vodou desítkami kilometrů protipovodňových zdí.

Opadávající povodeň měla za následek ohromné zoufalství. Důsledky ničivého živlu mnohé šokovaly. Nastal úklid, ale hlavně nutnost obnovit zdevastované výsledky civilizace. Řešily se otázky ubytování evakuovaných lidí, kterým vodní živel vzal dům, základní podmínky pro obnovení chodu obcí a měst, ekologické škody ale hlavně zabezpečení veřejného pořádku a spravedlivé potrestání jedinců, kteří katastrofu využili ke krádežím. V postižených oblastech proběhlo také očkování dětí proti žloutence. Ke zvládnutí celé situace vydatně pomohly humanitární organizace jako Český červený kříž a Česká katolická charita. Největší úctu a uznání zaslouží hasiči dobrovolní i profesionální protože jako jediní se kromě zdravotníků ukázali v krizovém období jako akce schopná organizace, která nasadila všechny dostupné prostředky pro záchranu lidských životů a majetku. Ovšem nesmíme zapomínat také na vojsko, bez kterého by situace byla jen těžko zvládnutelná[17].

Dva měsíce po katastrofální události se voda držela vylitá kolem koryta Moravy a Dyje. Její hladina místy dosahovala do výše dvou metrů. Valící se vodu zbrzdila vodohospodářská díla. Voda se rozlila nejen do domů ale i do polí, luk a lužních lesů. V některých částech se pak zapáchající jezera držela velmi dlouho. Všude se při tak pomalém návratu vody zpět do koryta řek linul nesnesitelný zápach. Zápach tlejících mrtvých hospodářských i lesních zvířat., splašků a také rozkládajících se pozůstatků toho, co ještě před pár dny rostlo na zahradách a v lesích. Před zápachem se nedalo nikam utéct. Když tehdy přijeli tři holandští experti s výkonnými čerpadly, která dokázala odčerpat až šest set litrů vody za vteřinu, pak to bylo snesitelnější. To nejhorší ovšem pro mnohé přišlo až po skončení povodně. Teprve když se objevily obrovské hromady bláta a zničeného majetku, které lidé shromažďovaly celý život.[17]

Jediným pozitivním dopadem této přírodní katastrofy byla změna ve vnímání protipovodňové ochrany v ČR. Byla podnětem k řadě projektů analyzujících příčiny, průběh a důsledky povodní a navrhuje nových potřebných opatření. V dubnu roku 2000 tak vláda schválila Strategii ochrany před povodněmi pro území ČR.

ZÁVĚR

Díky znalostem z prostředí dobrovolných hasičů lze usoudit, že pokud se někdo jednou rozhodne stát dobrovolným hasičem a podaří se mu to, bude se této obdivuhodné činnosti věnovat, jak nejdéle bude moci. Dobrovolní hasiči, nebo alespoň ti, které jsem měla možnost poznat a setkat se s nimi, jsou velice specifičtí jedinci, kteří často dávají přednost výjezdu a organizování akcí v rámci občanských sdružení před čímkoliv jiným, ať už je to narozeninová oslava, ples, návštěva, apod. Dobrovolného výjezdového hasiče nemůže dělat každý, je třeba splňovat jisté požadavky, ovšem podle mého názoru takovou činnost, navíc bez jakéhokoliv finančního ohodnocení, především může dělat jen člověk, který má k hasičské činnosti vztah a srdce na správném místě. Činnost dobrovolných hasičů je velice důležitá, protože není výjimkou, že „dobrovolníci“ jsou na místě zásahu, dle lokalizace, dříve nežli profesionálové, a jsou to právě oni, jež vykonávají pozásahové práce a odjíždějí z místa zásahu jako poslední.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů ze dne 28. června 2000
- [2] Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů ze dne 28. června 2000
- [3] Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ze dne 17. prosince 1985
- [4] Vyhláška Ministerstva vnitra č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany ze dne 22. června 2001
- [5] LUKÁŠ, Luděk. *Informační podpora integrovaného záchranného systému*. 1. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2011, 182 s. ISBN 978-80-7385-105-7.
- [6] CRUMMENERL, Rainer. *Hasiči – co, jak, proč?* Přeložila A. SOUKUPOVÁ, Pízeň: Fraus, 2009. ISBN 978-80-7238-716-8
- [7] ZEMAN, Miloš a Otakar J MIKA. *Ochrana obyvatelstva*. Vyd. 1. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta chemická, 2007, 116 s. ISBN 978-80-214-3449-3.
- [8] KOHOUTEK, Tomáš a Ivo ČERMÁK. *Psychologie katastrofické události*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2009, 362 s. ISBN 978-80-200-1816-8.
- [9] FIALA, Miloš a Josef VILÁŠEK. *Vybrané kapitoly z ochrany obyvatelstva*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2010, 208 s. ISBN 978-80-246-1856-2.
- [10] KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011, 109 s. ISBN 978-80-87472-06-4.
- [11] DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. Ochrana obyvatelstva a jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí. *Dvs.cz* [online]. ©2014 [cit. 2014-4-1]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6405725>
- [12] HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. Základní poslání a služební slib. *Hzscr.cz* [online]. ©2014 [cit. 2014-4-18]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicsky-zachranny-sbor-cr-zakladni-poslani.aspx>
- [13] SDH URČICE. Historie. *Sdhurcicetym.cz* [online]. ©2010 [cit. 2014-4-18]. Dostupné z: <http://www.sdhurcice.tym.cz/historie1a.html>

- [14] STATUTÁRNÍ MĚSTO PROSTĚJOV. Dobrovolní hasiči města Prostějova. *Prostejov.eu* [online]. ©2013 [cit. 2014-4.18]. Dostupné z: http://www.prostejov.eu/cz/obcan/hasici_mesta_prostejova/dobrovolni-hasici-mesta-prostejova-3.html
- [15] HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR OLOMOUCKÉHO KRAJE. Organizační složky. ÚO Prostějov. *Hzscr.cz* [online] ©2014 [cit. 2014-4-18]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/pozarni-stanice-prostejov.aspx>
- [16] JEDNOTKA SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ MĚSTA PROSTĚJOVA, DRUŽSTVO ŽEŠOV. Historie sboru. *Hasicizesov.estranky.cz* [online] ©2014 [cit. 2014-4.18]. Dostupné z: <http://www.hasicizesov.estranky.cz/clanky/historie-sboru/>
- [17] ČESKÁ TELEVIZE. Rubrika domácí. *Ceskatelevize.cz* [online] ©1996 -2014 [cit. 2014-5-2]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/184363-povodne-z-roku-1997-se-nesmazatelne-zapsaly-do-historie/>
- [18] HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. Tísňová volání. *Hzscr.cz* [online]. ©2014 [cit. 2014-4-29]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/tisnova-volani-v-ceske-republice.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>
- [19] HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. Tísňová volání. *Hzscr.cz* [online]. ©2014 [cit. 2014-4-29]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/tisnova-volani-v-ceske-republice.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>
- [20] HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. Metodika zřízení SDH. [online]. ©2014 [cit. 2014-4-29]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/soubor/metodika-zrizovani-jsdho-2009.aspx>
- [21] HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. Vzdělávání v krizovém řízení. [online]. ©2014 [cit. 2014-4-29]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/moduly-studijni-texty-k-problematice-bezpecnosti.aspx>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

KOPIS Krajské operační a informační středisko

IZS Integrovaný záchranný systém.

HZS Hasičský záchranný sbor.

SDH Sbor dobrovolných hasičů.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Složky IZS.....	12
Obr. 2 Tísňové telefonní linky	14
Obr. 3 Evakuační zavazadlo	29
Obr. 4 Materiální sbírka	34
Obr. 5 Požární stanice Prostějov	35
Obr. 6 Organizační struktura požární stanice Prostějov.....	36
Obr. 7 Požární stanice Žešov	37
Obr. 8 Likvidační práce Troubky	38
Obr. 9 Motorové kalové čerpadlo.....	39

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Základní a minimální počet členů jednotky	16
Tabulka 2 Den profesionálního hasiče.....	21
Tabulka 3 Tornáda v ČR	24
Tabulka 4 Celkové ztráty	40